

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Відділення поліції №1 Ніжинського районного
управління поліції Головного управління
Національної поліції в Чернігівській області**

22.10.2024

м. Чернігів, 2024

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 22.10.2024 групою національного превентивного механізму (далі - НПМ) здійснено планове відвідування Відділення поліції №1 Ніжинського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Чернігівській області (далі – Відділення поліції).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Жмака Ірина Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Кебець Інна Андріївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Шумний Артемій Олександрович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Головатюк Віталій Анатолійович, начальник Відділення.

Місцезнаходження Відділення поліції: вул. Шевченка, 44, м. Бахмач, Ніжинський р-н., Чернігівська обл., 16500.

Відділення поліції розташоване в окремій двоповерховій будівлі, що має прилеглу територію. У будівлі наявне підвальне приміщення, яке обладнане для укриття, де є запас питної води, акумулятор, лави для сидіння тощо.

На вході до адмінбудівлі Відділення поліції є інформація про найменування підрозділу поліції. На першому поверсі облаштовано фронт-офіс для первинної комунікації з громадянами та кімнату для прийому громадян. У вестибюлі розміщено у доступному місці інформаційні стенди з довідковою інформацією, зокрема графік прийому громадян, канали комунікації з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини тощо.

Штатна чисельність особового складу Відділення поліції складає 68 одиниць, з них атестованих працівників – 66, вакантних посад - 10.

Під час відвідування затриманих, доставлених у приміщенні поліції не перебувало.

Попереднє відвідування Відділення поліції групою НПМ здійснено 12.05.2021.

За результатами попереднього відвідування керівництву Головного управління Національної поліції в Чернігівській області та керівництву Відділення поліції надано наступні рекомендації щодо:

приведення приміщень Відділення поліції у відповідність до національних та міжнародних стандартів, зокрема, обладнання кімнати для конфіденційного побачення затриманого із захисником, кімнати для проведення слідчих дій, проведення ремонтних робіт у кімнаті для затриманих;

організації підготовки та підвищення кваліфікації працівників поліції, які згідно із своїми службовими обов'язками зобов'язані володіти знаннями і практичними навичками надання домедичної допомоги;

службову документацію Відділення поліції привести у відповідність до вимог Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 23.05.2017 №440;

до посадових інструкцій співробітників включити положення про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання;

встановити табличку з актуальною інформацією про найменування органу поліції;

У ході відвідування встановлено, що більшість рекомендації наданих за результатом попереднього відвідування виконані.

У Відділенні поліції впроваджена та функціонує система Custody Records - інформаційно-комунікаційна система «Інформаційний портал національної поліції України». Проведено ремонтно-реконструкційні роботи та забезпечено функціонування кімнати для затриманих, кімнати для проведення слідчих дій, кімнати для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками, кімнати для проведення інтерв'ювання з затриманими (робоче місце інспектора з дотримання прав людини), кімнати прийому громадян.

У функціональних (посадових) обов'язках працівників Відділення поліції закріплені питання забезпечення виконання Конвенції ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Групою НППМ оглянуто службові кабінети співробітників Відділення поліції. Сторонніх осіб зафіксовано не було, предметів, які можуть бути застосовані для катування чи психологічного тиску, не виявлено.

Також у Відділенні поліції проводяться щотижневі комісійні обстеження кабінетів щодо виявлення заборонених предметів, які можуть бути засобами катування або неналежного поводження.

Відповідно до вимог підпункту дев'ятого пункту 3 наказу Національної поліції України від 21.07.2017 № 747 «Про оголошення вироків судів стосовно колишніх поліцейських» у підрозділі поліції забезпечено функціонування системи відеоспостереження з архівацією та зберіганням відеоінформації протягом 30 діб.

У 2024 році, станом на дату перевірки, співробітниками Відділення поліції затримано 25 осіб, в тому числі: за підозрою у вчиненні злочину (стаття 208 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України)) – 6 осіб,

за вчинення адміністративних правопорушень – 11 осіб, на підставі ухвали слідчого судді, суду – 8 осіб.

II. Факти, виявлені під час відвідування

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Під час відвідування встановлено, що упродовж 2024 року до Відділення поліції надійшло повідомлення громадян про можливі неправомірні дії працівників поліції, а саме побиття (повідомлення громадянина П., яке зареєстроване у Журналі єдиного обліку від 14.03.2024 за № 1264).

У порушення вимог частини 4 статті 216 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) та частини третьої статті 8 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» керівництвом Відділення поліції запроваджено негативну практику розгляду відомством повідомлень про можливі кримінальні правопорушення, які за інформацією заявників (потерпілих) вчинені працівниками поліції, без своєчасного та невідкладного інформування відповідного територіального управління Державного бюро розслідувань, а також відповідної реєстрації таких відомостей у Єдиному реєстрі досудових розслідувань (далі – ЄРДР).

За результатами перевірки фактів, викладених у згаданому зверненні, працівниками поліції кримінальне провадження не реєструвалось, до органів Державного бюро розслідувань інформація та повідомлення не направлялись.

Оцінка дій поліцейських самими поліцейськими не може вважатися об'єктивною та є прямим порушенням норм КПК України.

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Комітет) (Чотирнадцята Загальна доповідь СРТ/Inf(2004)28) зазначав, що віра в можливість заборони катувань та інших форм жорстокого поводження опиняється під загрозою кожного разу, як тільки посадові особи, що мають нести відповідальність за подібні зловживання, уникають відповідальності за свої дії. Якщо після появи інформації, в якій йдеться про жорстоке поводження, не з'являється швидка та дієва відповідь, тоді ті, хто схильний до застосування жорстокого поводження по відношенню до позбавлених волі осіб, швидко увірують – і зовсім небезпідставно – що вони можуть чинити так безкарно. Всі зусилля, спрямовані на ствердження правозахисних принципів через політику ретельного підбору персоналу та професійної підготовки будуть підірвані. В разі, коли не вдасться вжити ефективного реагування, відповідні особи – колеги, старше керівництво, органи, що проводять розслідування – неминуче стають учасниками процесу корозії цінностей, що складають основи демократичного суспільства.

2. У порушення вимог пункту 4 наказу Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2003 № 1561 «Про затвердження Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах і підрозділах внутрішніх справ України», не зважаючи на встановлену заборону доставляння осіб, які утримуються в ізоляторах тимчасового тримання, до приміщень органів національної поліції для проведення слідчих дій, встановлено, що 19.07.2024 о 14:25 затриманий Ц. доставлений працівниками поліції з ізолятора тимчасового тримання № 3 до Відділення поліції для проведення слідчих дій (запис в Журналі доставлених, відвідувачів та запрошених № 3857).

3. Відповідно до наказу начальника Відділення поліції від 29.07.2024 № 366 визначено посадових осіб, на яких покладено обов'язки відповідальних за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих, відповідно до статей 212 та 213 КПК України.

Однак, під час перевірки службової документації відповідальних осіб встановлено, що виконання зазначених обов'язків не відповідає вимогам, визначеним статтями 212 та 213 КПК України. Зокрема не забезпечується запис усіх дій, що проводяться із залученням затриманого, у тому числі час їх початку та закінчення, а також осіб, які проводили такі дії або були присутні при проведенні таких дій.

Під час спілкування з'ясовано, що дані службові особи не виконують в повному обсязі покладені на них обов'язки стосовно здійснення контролю за дотриманням іншими працівниками поліції прав затриманого, а також безпосереднє забезпечення цих прав у відповідності до вимог КПК України.

Недотримання цих обов'язків може призвести до порушення прав затриманих осіб під час їх перебування у Відділення поліції, що суперечить вимогам національного законодавства та міжнародним стандартам захисту прав людини.

Порушення права на охорону здоров'я (стаття 49 Конституції України, стаття 23 Закону України «Про Національну поліцію»)

4. Пунктом 14 частини першої статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що поліція відповідно до покладених на неї завдань вживає всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я.

У порушення вимог частини першої статті 12 Закону України «Про екстрену медичну допомогу» та Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати медичну допомогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115, лише 36 працівники зі складу Відділення поліції (фактична чисельність 66 осіб) пройшли підготовку щодо володіння знаннями і практичними навичками надання домедичної допомоги та отримали відповідне посвідчення.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України, стаття 213 Кримінального процесуального кодексу України).

5. Незважаючи на вимоги пункту 20 розділу VI Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція), у журналі інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги затриманим відсутні записи про проведення конфіденційних побачень затриманих із захисниками із зазначенням часу початку таких побачень та їх закінчення.

Інші порушення.

6. У ході відвідування виявлені факти неналежного ведення журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених (додаток 7 до Інструкції). Так, встановлені випадки виправлень записаної інформації в зазначеному журналі (облікові записи №147, №175); відсутня інформація в графі № 7, зокрема щодо облікового запису № 175.

Комітет у Другій Загальній доповіді [CPT/Inf (92) 3]) зазначив, що однією із додаткових гарантій запобігання жорстокого поводження є повне досьє, фіксація всіх аспектів, що пов'язана із затриманими особами та відображення усіх заходів, яких було вжито по відношенню до затриманої особи.

III. Рекомендації

1. Головному управлінню Національної поліції в Чернігівській області:

1.1. відповідно до частини четвертої статті 7 Закону України «Про Національну поліцію» за викладеними у звіті фактами за результатами відвідування НПІМ провести службове розслідування та вжити заходів щодо усунення наявних порушень вимог законодавства.

2. Відділенню поліції №1 Ніжинського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Чернігівській області:

2.1. забезпечити внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей про кримінальні правопорушення, віднесені до підслідності Державного бюро розслідувань, та невідкладне інформування територіального управління Державного бюро розслідувань відповідно до частини четвертої статті 216 КПК України;

2.2. забезпечити належне ведення журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених та журналу інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги;

2.3. припинити негативну практику доставляння осіб, які утримуються в ізоляторах тимчасового тримання, до приміщень Відділення поліції для

проведення слідчих дій;

2.4. забезпечити належне виконання функціональних обов'язків службовими особами, відповідальними за перебування затриманих в управлінні поліції;

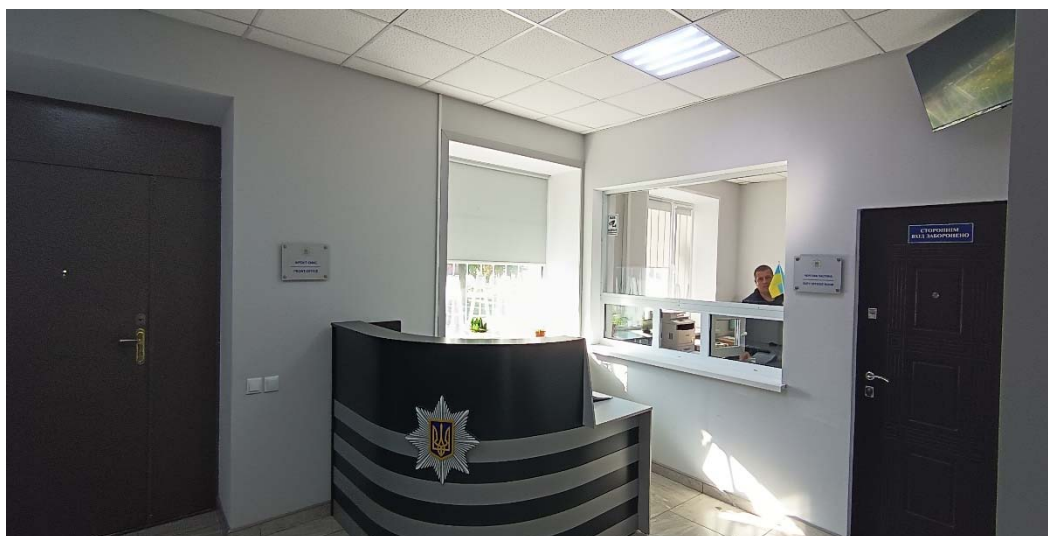
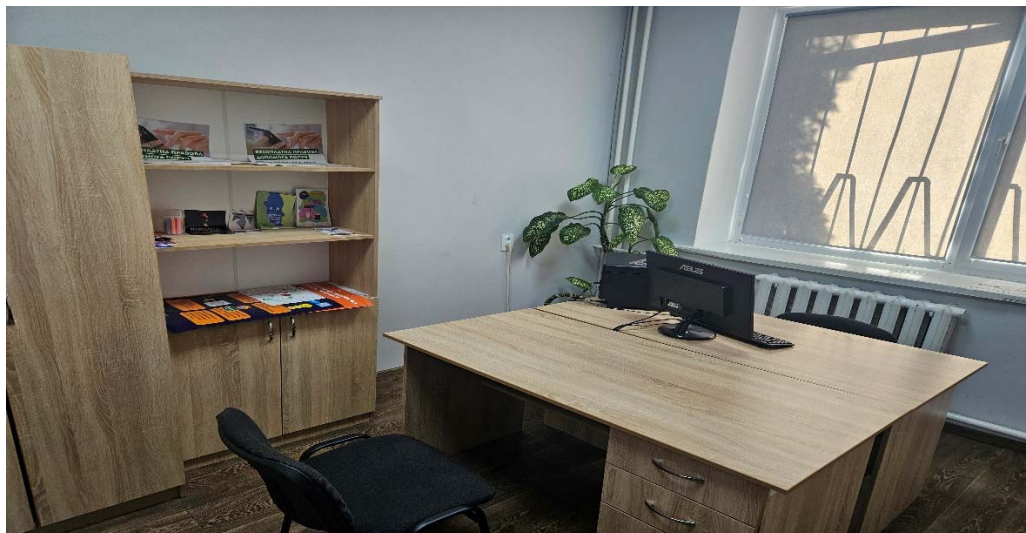
2.5. забезпечити проходження підготовки щодо володіння знаннями і практичними навичками надання домедичної допомоги працівниками поліції, які зобов'язані надавати медичну допомогу з отриманням відповідного посвідчення.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фотознімки отримані за результатами відвідування.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого

Ірина ЖМАКА

№ з/п	Дата и час доставки, при- бута до органу (додатково) адресу	Прізвище, ім'я по батькові (без скорочень)	Повний адрес місця фактичного проживання, реєстрації	Прізвище, ім'я доставляю, осіб, що доставили, записав до органу інформації (адресу)	Інформація про виконання операції			
					Місце, дата, час виконання операції	Місце, дата, час виконання операції	Соборний орган доставляю, який доставив	Про виконання операції: підписи осіб, які доставили, і дата, місце, орган, який виконав операцію
3657	19.07.2024 14 ⁴⁵	Григоруканський Сергій Григоруканський	м. Боянці	С.Р.	19.07.2024 14 ⁴⁵	НЕ МОЄ		
3658	19.07.2024 14 ⁴⁵	Шульгаров Віктор Володимирович	м. Боянці	С.Р.	19.07.2024 14 ⁴⁵	НЕ МОЄ		
3659	19.07.2024 14 ⁴⁵	Білоус Олександр Олександрович	м. Боянці	С.Р.	19.07.2024 14 ⁴⁵	НЕ МОЄ		
3660	19.07.2024 15 ¹⁵	Коваленко Олександр Олександрович	м. Боянці	С.Р.	19.07.2024 15 ¹⁵	НЕ МОЄ		
3661	19.07.2024 16 ³⁵	Гайда Гайда	м. Боянці	С.Р.	19.07.2024 16 ³⁵	НЕ МОЄ		
3662	19.07.2024 20 ⁰⁰	Парасковий Олександр Олександрович	м. Боянці	С.Р.	19.07.2024 20 ⁰⁰	НЕ МОЄ		
3663	19.07.2024 20 ⁰⁰	Гайда Олександр Олександрович	м. Боянці	С.Р.	19.07.2024 20 ⁰⁰	НЕ МОЄ		
3664	19.07.2024 20 ⁵⁰	Авдеев Олександр Олександрович	м. Боянці	С.Р.	19.07.2024 20 ⁵⁰	НЕ МОЄ		
3665	19.07.2024 20 ⁵⁰	Авдеев Олександр Олександрович	м. Боянці	С.Р.	19.07.2024 20 ⁵⁰	НЕ МОЄ		

[illegible]